

in 3. præcept. Eccles. lib. 1. cap. 1. num. 2. Castro Palao tom. 4. tract. 21. disp. univ. de venerab. Eucharist. Sacram. punct. 1. n. 1. Lexic. Theolog. verb. Eucharistia 1. pag. 294. Lexic. Calvin. verb. Missa, Theat. vitæ human. verb. Eucharistia, pag. 400. vers. Dicitur Synaxis.

Ibi: *Hac dictione Missa usus est.*

17 Adde Lexic. Calvin. verb. Missa 2. ubi mentio fit eorum, qui verbo Missa in plurali usi sunt, & in Decretalib. lib. 3. extat titulus 41. de celebr. Missar. Vide supra, n. 7.

Ibi: *Sic et idem Julianus novell. 7.*

Ita ex pluribus asserimus supra, num. 15. Missam apud Græcos liturgiam nuncupari.

Ibi: *Eandem hujus vocabuli interpretationem.*

De qua supra, num. 14.

Verf. *Ceterum Albericus.*

18 Verbum Missa, Græcum esse inficiantur Suar. de Sacram. quest. 83. disp. 74. sect. 3. vers. Secundò de origine, pag. 954. Dicastill. eod. tract. 5. de de sacrificio. Missa, disp. 1. dubit. 4. num. 66. Leand. tom. 2. de Sacram. tract. 8. de sacrificio. Missa, disp. 1. sect. 1. §. 1. pag. 169. Sed non possum hic non mirari, quod cum D. Covar. ita apertè refutet sententiam Alberici docentis Missa verbum esse Græcum, Suarez vir summæ autoritatis, & eximius veritatis cultor expressum impudet D. Covar. errorem Alberici. Similiter lapsus est Leander Suarez fidem subsequens, qui ut mihi videtur, verba D. Covar. minimè legit, quæ ita se habent: Ceterum Albericus, homo alioqui doctus & diligens, falsò asseverat, Missam dictionem esse Græcam, & significare interpellationem, Fallitur etenim Græcè lingua ignorantia.

Verf. *De his verò quæ ad hoc Sacrificium.*

19 Missa est actio sacra, quæ conficitur Christi corpus, quod Deo in Missa offertur, & à Sacerdote sumitur per communionem. Ita Bonacina de Sacram. disp. 4. anast. ult. punct. 1. n. 1.

20 De utraque Missa, tam Fidelium, quam catechumenorum fusè agit Suar. de Sacram. quest. 83. disp. 83. sect. 1. vers. Secundò probari potest, cum seqq. ibique de singulis Missæ partibus, & à quibus addita, quæ nunc in celebratione Missæ observat Ecclesia. Idem diligenter tradit Bartholomæus Gavant. in thesaur. sacror. rituum. Turrecremat. in cap. Iacobus, de consecrat. dist. 1. Theat. vitæ hum. lit. R. pag. 8. sub vers. Forma partium.

Ibi: *Cui duo ipse libenter addiderim.*

21 In correctis jussu Gregorii Pontificis codicibus locus iste, prout à D. Covar. emendatur hic, legitur restitutus, cujus meminit Fagund. in 1. præcept. Eccles. lib. 3. cap. 21. n. 11. Vvalfrid. Strabo lib. de reb. Eccles. cap. 24. Theat. vitæ hum. lit. S. pag. 47. vers. Nam constat.

22 Calices, in quibus sanguis Christi consecratur,

olim in primitiva Ecclesia vitrei erant, quorum usus frequentissimus fuit, aut lignei: sed ex auro, & argento constati divino sacrificio deserviebant, nec vetitum erat ex alio metallo fieri, sed tempore labente, Zephirinus Pontifex statuit, ne calices lignei adhiberentur, deinde in Concilio Rhemenfi sub tempora Caroli Magni, vitrei quoque prohibiti sunt, nullaque ex alia materia iustum est constari, nisi ex auro, argento, vel stanno, cap. Vasa 44. cum seq. de consecrat. dist. 1. l. 56. tit. 4. p. 1. de quibus Baron. in not. ad Martyrolog. die 7. August. Spondan. in Epi. Baron. anno 57. num. 36. & anno 216. num. 4. Platin. in Zephirino, Fagund. sup. Barbosa in collect. ad cap. ult. num. 3. de celebrat. Missar. Glossa in eod. cap. verb. Ligneo, Castr. Palao tom. 4. tract. 22. disp. univ. punct. 10. num. 6. Theat. vitæ hum. lit. S. pag. 47. Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 28. vers. Tertio quaritur, Bonacina de Sacram. disp. 4. q. ultima, punct. 9. num. 16. Gavant. sup. part. 1. tit. 1. lit. F. Mantic. de conjectur. ultim. volunt. lib. 6. tit. 3. num. 36. Cur autem non licet uti calicibus ex ligno, plumbo, ferro, aut alio metallo, traditur dist. 1. 56. Parit. & qui in ligneo calice consecraret, depositionis pœnâ dignus videtur, ut per dictum caput ultimum docent Bonacina, & Barbosa supra. Nunc calices argentei in usu communiter habentur. Unde si quis calicem alicui Ecclesiæ legaverit, de argenteo intelligitur. Bart. in l. Titia, ff. de aur. & argent. legat. Abbas in cap. Ex parte, de censib. Roman. cons. 525. Fagund. sup. num. 12. Sed dubitari potest, an calix inauratus præstari debeat? Et licet usus calicum auratorum frequens admodum non sit, hæud pauci tamen reperiuntur, & inspiciendæ sunt facultates testatoris, Ecclesiæ qui legatus est, consuetudo & aliæ circumstantiæ, & in dubio plenius voluntas defuncti favore pietatis interpretanda est, summa enim est ratio, quæ pro Religione facit, l. Sum persona, ff. de religios. & sumpt. funer. Vide Mantic. ubi nuper, & legem Titia 11. §. ult. ff. de aur. & arg. legat.

Ex qua materia fuerit calix, in quo Christus suum sacrosanctum sanguinem, cum Eucharistiam instituit, consecravit, non omninò compertum est; nam Beda lib. 2. de loc. sanct. testatur ex argento constitisse, habentem duas ansulas hinc inde, qui Hierosolymis visebatur, & osculabatur per foramen: quam opinionem amplexus est Baronius, quem refert Spondan. anno 34. n. 18. Theat. vitæ hum. dist. pag. 47. vers. Quin idem. Nihilominus receptius est, vulgoque fertur illud sacrum vas fuisse ex pretiosissimo lapide agatha, seu smaragdo, quod hodie asservatur in Cathedrali Basilicâ civitatis Valentis in Hispania, de quo plurimi extant oculati testes, Fagund. sup. num. 13. Theat. vitæ hum. lit. S. pag. 9. vers. Locus sua consideratione, Castill. latè probans de ornat. Aaron, vers. 19. quest. 22. literal. n. 59. ubi alii, Gavant. sup.

Verf. *Alterum ad ea verba.*

Kyrie eleison vox Græca est, quæ interpretatur, Domine miserere: hanc Græci Patres adjecte in sua liturgia ad annos Christi 140. ut apparet ex dictis supra, num. 15 quem ritum ad Latinam Missam transtulit B. Sylvester 150. annis ante D. Gregorium, qui non instituit, ut Kyrie eleison diceretur, sed morem institutum, qui fortè

CAPUT XXIII.

fortè minùs observabatur, restituit ut idem B. Gregor. tradidit lib. 7. epist. 63. ubi se restituisse ait. Dicitur novies ad denotandum mysterium sanctissimæ Triados, & ut respondeant novem Angelorum choris. Per ea verba initio Sacrificii imploratur divinum auxilium, & misericordia, ut Sacerdos dignè tam sacro munere fungatur. Non omninò conveniunt Latini cum Græcis, dum hac utuntur deprecatione: hi non dicunt *Christe eleison*, ut illi, qui alternatim *Kyrie eleison*, *Christe eleison* recitant, aut canunt. Præterea in liturgia Græca Sacerdos simul & populus orationem istam emittunt: in Latina Sacerdos exorditur, & populus prosequitur. Verùm hodie plerique id non observant, sed solus Sacerdos ea verba novies repetit. Hæc apud Suar. de Sacram. disp. 83. quest. 83. sect. 1. vers. Tertio Kyrie eleison, Bartholom. Gavant. in suo Thesaur. sacror. rituum, part. 1. tit. 8. num. 2. Gulielm. Durant. in Ration. divinor. Officior. lib. 4. cap. 12. ubi de virtute ac efficacia eorum verborum apud Deum, qui non semel miracula propter ipsa est operatus. Addit præterea Gregorium Magnum instituisse, ut Kyrie eleison, quod antea à Clero & populo canebatur, à solo Clero diceretur. Theat. vitæ hum. lit. R. pag. 8. vers. Forma partium.

25 Plura alia de sacro Missæ sacrificio recens tradit Henao in speciali tractatu de sacrificio Missæ, qui disp. 2. sect. 1. num. 4. plurimos de eadem re differentes congestit.

SUMMARIUM.

- 1 Purgatio criminis una est canonica, & altera vulgaris, & in genere.
- 2 Purgatio vulgaris apud diversas gentes valde frequentis.
- 3 Vulgaris purgatio definitur.
- 4 De purgatione per duellum, & per aquam.
- 5 De purgatione per ignem.
- 6 Exempla purgationis vulgaris, & num. 7.
- 8 Fuerunt & alii vulgaris purgationis modi.
- 9 Olim vulgaris purgatio licita per errorem putabatur.
- 10 Purgatio vulgaris Canonibus sacris interdicuntur, & quare.
- 11 Expenditur, & diluitur argumentum ad probandum, licitam esse purgationem vulgarem, & num. 12. & 13.
- 14 Alterum argumentum similiter proponitur, ac solvitur.
- 15 Purgatio vulgaris est omninò illicita.
- 16 De purgatione per ignem, qua Cunegundis Imperatricis se infontem demonstravit.
- 17 De aliis perillustribus feminis, quæ per ignem pudicitiam suam tuitæ sunt.
- 18 Aliud exemplar huiusmodi purgationis narratur.
- 19 De solemnitate jurisjurandi per ferreos candentes orbes in mare dejectos.
- 20 De alia solemnitate juramenti apud Græcos.
- 21 Sol qua ex materia creatus, de quo usque ad finem capitis.

De purgatione vulgari.

D. de Faria Noxæ Addit. ad Covar.

Purgatio in genere sic definitur: *Est presumptionum, indiciorum, vel accusationum non probatarum elisio perfecta.* Petr. Gregor. Syntagmat. jur. lib. 48. cap. 15. num. 1. Est autem duplex, una quæ appellatur canonica, sacris Pontificum decretis instituta & approbata, de qua sub tit. de purg. canonic. & in Decret. 2. quest. 5. per tot. cap. Tit. nos 8. de cobabit. clericor. & mulier. l. 44. tit. 6. part. 1. Quæ quando locum habeat, quibus personis, & qua forma injungenda, docent Petr. Gregor. sup. num. 2. 3. & 14. cum seqq. Villagut. in practic. crim. lib. 5. cap. univ. per totum, Tutch. lit. P. concl. 981. Barbosa cum pluribus in collect. ad tit. de purg. canonic.

Alterata est purgatio vulgaris, quæ ita dicitur, quia non legitimo usu, sed vulgi quadam usurpatione, & observatione superstitiosâ sit introducta. Martin. Delrio *disquisition. magicar. lib. 4. cap. 4. quest. 4. in principio*, Torreblanca *de magia, lib. 1. cap. 23. num. 1.* De hac agit in tit. de purg. vulg. sub lib. 5. Decretal. in cap. Sententiam sanguinis 9. ne clerici, vel monachi, cap. Ex tuarum 8. §. 1. de purgat. canon. cap. Memnam 7. cap. Consulisti 20. 2. quest. 5. l. 8. ad fin. tit. 14. p. 3. l. 1. & per tot. tit. 4. part. 7. & in legibus exterarum nationum frequentissimè, ut Vvisigothorum, Longobardorum, Frisionum, Francorum, Sclavorum, aliorumque, quas asserunt Delrio dist. quest. 4. sect. 3. Spondan. in epitom. annual. Baron. anno 890. num. 1. in addit. Theat. vitæ hum. lit. I. pag. 310. Ex quibus referre libet Constitutiones in Flandria editas anno 1164. à Philippo Comite: *Si quis vulnus in nocte acceptum alii imputaverit, si scabinis dignum videtur, ferro candenti se excusabit accusatus; si ausugerit, manum perdet.* Item de fure: *Si fur vocatus accusatus fuerit, ferro candenti se excusabit; si culpabilis permanserit, suspendetur.* Hæc tradit Jacob. Meyer. in Chronic. Flandria, à quo præcitati transcribere. Apud Japonios quoque istiusmodi purgatio injungitur, teste Patre Luitio Froès à Societate Jesu, epistola inde missa anno 1595. quæ narrat, Christianum quemdam, cui falsò furtum imputabatur, coactum candens ferrum manibus diu tenuisse absque læsione, ex quo mortis supplicium, quod ipsi minabatur, evasit. Quem calum, ejulque authorem memorant Delrio sect. 3. in princip. Barbol. in collect. ad cap. ult. num. 4. de purg. vulg. Theat. vitæ hum. sup. pag. 309. sub vers. Per ferrum candens. Ex quibus apparet quàm assiduus sit istius purgationis abusus.

Vulgaris purgatio nihil aliud est, nisi iudicialiæquisitiones, quibus fortuito eventui veritas culpæ vel innocentie decidenda permittitur. Ea Latine *exploratoria probationes* dicitur, quia veritas per miraculum exploratur, & in constitutionibus Neapolitanis barbara voce *Paribiles* appellatur. Delrio d. quest. 4. in princip.

Quæ probationes ad tria capita præcipuè reducuntur; nam primò ac frequentius fiebant per monachiam, sive duellum, cujus effectus erat, ut succumbens in certamine ceu reus imputari criminis damnaretur. Sed in l. 4. tit. 4. p. 7. cavetur decedentem in duello haberi pro absoluto, nisi delictum falsus sit. Quod si accusatorem superaret, absolvetur, cap. 1. & 2. de purg. vulg. l. 1. cum alijs, tit. 4. part. 7. de quo fuse

Zz Delrio

Delrio dicta questione 4. sectione 2. per totam, Petr. Gregor. dicto cap. 15. num. 11. & cap. 16. à principio, Torreblanc. sup. à num. 3. Secundo per aquam calidam, vel frigidam dict. cap. Sententiam, cap. Ex tuarum, cap. Menam, cap. Consultuisti. De aqua fervente quidam asserunt, quod eam potabat, qui se excusare conabatur: alii quod manum immittebat in eam quomodolibet. Cui aqua non nocebat, innocens putabatur. De aqua frigida fertur, quod ea sicut calida aut fervens nocentium manus exurebat, infontibus juxta propriam naturam minime officiebat. Utraque aqua quibusdam exorcismis, & imprecationibus diversis pro unaquaque intentione preparabatur; unde hujusmodi probatio innocentie vel criminis videtur originem traxere ab aqua amarissima zelotypia, quæ tempore Legis scriptæ suspectis de adulterio feminis propinabatur, de qua inferius, sicut observat Gregor. Lop. dicto cap. 15. num. 4. præter quem de his fuscè Delrio dicta sect. 4. per totam, Theatrum vitæ humanæ sup. pag. 309. versic. Per aquam calidam. Fuit & alia per aquam purgatio; nam suspectus de crimine projiciebatur in annem fune ligatus, cujus extremitatem è ripa carnifex ferebat, ut si homo mergeretur erui posset. Si igitur projectus ter emergebat, absolvebatur, alias ut reus debitas penas dabat. Delrio dicta sectione 4. versiculo Alia tamen, Theatrum vitæ humanæ pagina 308. sub versiculo Per injectionem, Torreblanc. dicto cap. 23. à num. 23. & 43. cum sequentibus.

Tertio purgatio peragebatur per ignem; & quidem tripliciter, per rogam scilicet, per prunas, ac per igneam seu candens ferrum. Qui per prunas purgationem subibat, eas in pectore vel manibus gestabat: qui per rogam, super pyram gradiebatur. Delrio d. quest. 4. sect. 3. vers. Non dissimile, & vers. Qui pyram. Per ferrum candens dum purgatio fiebat, reus aut manibus id apprehendebat, aut nudis pedibus ignitos calcabat vomeres, quod apud Francos moris fuit. Fiebat itidem hæc purgatio per lateres, cauculas, aut chirothecas candentes. Hujus purgationis mentio fit in d. cap. Sententiam sanguinis, ne cleric. vel monac. c. fin. de purgat. vulg. d. cap. Memnam, d. cap. Consultuisti, 2. q. 5. Præmissa observant Delrio d. q. 4. sect. 3. Barbola in collectan. ad d. cap. ult. num. 3. Petr. Gregor. Synagm. lib. 48. cap. 15. num. 6. Torreblanc. num. 28. cum seqq. Theatrum vitæ humanæ lit. D. verbo Divinatio, pag. 212. & lit. I. pag. 309. sub vers. Per ferrum candens. Ferrum verò candens, aliasque instrumenta, quæ ad hujusmodi purgationem adhibebantur, judicium dicta sunt, Delrio sect. 3. in princip. Theatrum vitæ humanæ d. cap. 309. vers. Plane vetus.

Cujusque ex præmissis probationibus exempla haud pauca recensuerunt Delrio in locis præcitatis, Cardin. Baron. in Annal. diversis in annis, & Spondan. in ejus Epitome, ac in continuat. Theatrum vitæ humanæ lit. D. verbo Divinatio, pag. 212. cum seqq. Torreblanc. sup. ex quibus pauca subicere libet, & illud in primis ceu magis egregium, & memoratu dignissimum, Decefferat Ludovicus Germaniæ Rex, filio ejusdem nominis successore relicto, & Imperator Carolus Calvus Franciæ Rex defuncti frater cupiens juniorem Ludovicum regno spoliare paterno, ingenti cum exercitu illud invasurus accessit, quem

Ludovicus, quia se longè imparem viribus agnoscebat, precibus ab injusto bello revocare tentavit: at cum nihil valuisset impetrare, ut Imperatorem injustè agere palam ostenderet, decem homines cum aqua calida, decem cum frigida, & decem cum ferro candenti ad judicium misit coram eis, qui cum illo erant, penitentibus omnibus, ut Deus in illo judicio declararet, utrum jure ipse Ludovicus habere deberet portionem regni, quam ipsi pater dimisisset: qui omnes illas remanserunt. His tamen Imperator nequam perterritus cum fratre filio congregitur, & infeliciter cessit, suis omnibus fugatis. Hæc apud Baronium Annal. anno 876. ubi Spondan. in Epitome, num. 4. Delrio disquisition. magicarum lib. 4. cap. 4. quest. 4. sect. 3. versic. In Concilio, & sect. 4. versic. Nam quod, Theat. vitæ humanæ lit. I. pag. 309. vers. per aquam calidam.

Nec minus memorabile est, quod Mutinæ contigit ad annos Christi 998. Imperatrix nomine Maria; conjux Othonis III. Comitis Mutinensis amore capta, eum ad venerem turpiter allicere intendit, cujus obscenis votis ipse resistit: femina verò sic despectui habita furore astuans vindictam anhelat, ac viro suo se ab eodem Comite ad complexum adulterinum invitata asseverat. Imperator nimis credulus, nullâ adhibitâ inquisitione, Comitii amputato capite mortis penam irrogavit. At Comitissa defuncti consors certa de innocentia viri sui, & de Imperatricis dolo, dum Imperator publicè viduis & pupillis jus redderet, illa caput Comitissæ, quod asservaverat, deferens eundem adivit, à quo quaesivit quæ penâ dignus esset qui infontem aliquem enecasset. Cui respondit Imperator, ut ultimo afficiatur supplicio. Comitissa inquit: Tu es ille, quia virum meum iniquè occidi præcepisti, ipsiusque caput ad pedes projiciens, in veritatis testimonium candens ferrum apprehendit, ac diu tenuit illæsa. Ex quo Cæsar convictus se rationi subjectum pronunciavit: sed interventibus Antistite civitatis ac Proceribus, Comitissa inducias non plurium dierum præstitit; primò enim decem dies concessit, secundo octo, tertio septem, ultimo sex, quibus elapsis, causâ cognitâ Imperator uxorem suam flammis vivam tradi decrevit, viduæque castra quatuor donavit, quæ à numero dierum Decimum, Octavum, Septimum & Sextum nuncupantur. Ita apud Baron. Annal. anno 998. & ibi Spondan. num. 4. Sigon. lib. 7. regni Ital. Delrio dicta sect. 3. vers. In Concilio, Crantz. lib. 4. cap. 26. Saxon. Theatrum vitæ hum. lit. D. verbo Divinatio, pag. 213. vers. Othone tertio. Quibus addendi sunt & alii casus infra narrandi.

Præter eos probationis modos, quos jam recensuimus, fuerunt & alii, sed non ita frequentabantur, quibus per miraculum innocentia, vel culpa indagari superstitione solebat, de quibus Delrio dicto cap. 4. quest. 6. Petr. Gregor. sup. d. cap. 15. num. 8. Torreblanc. supra.

Hæc omnia quondam erroneè licita habebantur, & apud antiquos Catholicos Scriptores approbata leguntur, renitentibus aliis ejusdem temporis. Spondan. sup. anno 890. numero 1. Gregor. Lop. in principio tit. 4. part. 7. quia existimabatur per hujusce probationes veritatem

ritatem infallibiliter detegi ad supplicium delictorum, & innocentiam tutarem, mediante Dei judicio, qui justorum est auxiliator, nec permitteret eos injustè damnari propter hominum ignorantiam, sed miraculis criminosos, & infontes ostenderet. Gregor. Lop. in l. 8. gloss. 7. tit. 14. p. 3. & in l. 1. gloss. 2. tit. 4. part. 7. Verum hæc conjectura sæpe fefellit, non enim Deus probationes istas (quas peregrina judicia, quasi extra ordinem naturalem, & morem humanum fiant, dixit Pontifex in cap. Ex tuarum 8. §. 1. de purg. canon.) approbavit infallibilitatem promittens, ideoque permittit, ut infontes damnarentur vel ob alia patrata scelera, vel ob secreta sua judicia, quæ perscrutari non licet. Et similiter in duello non semel innocens occubuit, multique sub justo clypeo perierunt, cap. 2. de purgat. vulg. l. 8. tit. 14. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 20. Ivo Carnotensis apud Delrio dict. sect. 3. vers. Verum quæres, Torreblanc. dict. cap. 23. num. 16. Ex quo damnatur praxis cujusdam Inquisitoris Apostolici nomine Conradi Marpurgenfis, qui in Germania suspectos de hæresi ibi maxime invalescente adigebat, ut se per ferrum candens purgarent, ex quibus illæsos absolvebat, eos verò qui urebantur, damnabat: atque ita creditur plures noxios evasisse supplicium, & innoxios periisse, si quod præmissimus, falsum non est, de quo testatur Trithem. in Chron. cap. 22. Spondan. in continuat. Annal. Baron. anno 1215. num. 5. Delrio sup. dict. vers. In Concilio, Theat. vitæ humanæ lit. F. pag. 310. vers. Anno 1215. Hujusmodi enim probationibus nullus judex uti licite poterit, sed in utroque foro reus habeatur & puniri jure potest, ut ex pluribus tradit Torreblanc. num. 40. cum seqq.

Porrò error iste sacris canonibus est damnatus, ejusmodique experimenta prohibita; nam Deus per ipsa tentatur, & superstitionis vitium inducunt, dict. cap. Ex tuarum, cap. 1. & per tot. de purg. vulg. cap. Memnam 7. cap. Consultuisti 20. 2. quest. 5. & Principum sæcularium constitutionibus vetantur, l. 8. tit. 14. p. 3. & à Friderico I. in constitut. Neapolit. lib. 2. cap. 31. quod prænotant cum D. Covar. hic, Gregor. Lop. in princip. tit. 4. part. 7. Afflic. in d. cap. 31. de legib. parlib. sublat. Barbola in collectan. ad cap. 3. n. 1. & 2. de purgat. vulg. Navar. in Manual. cap. 11. ex n. 39. Torrebl. num. 17. & 36. cum aliis, quos refert num. 38. D. Thom. 2. 2. quest. 95. art. 8. ad 3. D. Antonin. part. 4. tit. 15. cap. 34. §. 2. num. 5. Spondan. in continuat. annal. anno 1341. num. 12. Pat. Suar. de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 1. cap. 13. num. 8. Cornel. à Lapid. sup. Numer. cap. 5. vers. 14. Sanch. in Decalog. lib. 1. c. 34. n. 12. Petr. Greg. Synagm. lib. 48. cap. 15. num. 4. & 5. Delrio dict. quest. 4. in princip. & sect. 3. vers. Quæres, & vers. Plane miracula, Fagund. in 1. præcept. Decalog. lib. 1. capit. 31. num. 37. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 45. dubit. 1. num. 3. Castro Palao tom. 3. tract. 17. part. 2. punct. 1. num. 10. ubi ait hoc non esse malum quia prohibuit, sed prohibuit quia malum: quapropter fœclis lege Ecclesiastica eæ probationes sunt illicitæ, nec lege aut consuetudine aliqua induci possunt. Ex dictis inferitur, nullam esse sententiam secundum probationes istas latam, Barbola in collect. ad cap. 2. num. 1. de purg. vulg.

D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

Præmissæ tamen assertioni duò obijciuntur. Prus, non videri eas probationes damnandas, quas Deus pluribus stupendisque miraculis comprobavit, quale est illud quod narratur apud Vvirtembergam in Germania contigisse; etenim cum fur- tim ædibus quibusdam incendium fuisset illatum crimen infonti imputabatur, qui justus est per ferrum ignitum se purgare, quod diu sine detrimento aliquo manibus tenuit, deind illud ex omnium conspectu disparuit, & qui reus dicebatur absolvi meruit. Post unum circiter annum incendiarius casu sub terra ferrum idem adhuc ignescens invenit, quo manus ejus combusta criminis authorem indicavit: quapropter apprehensus delictum agnovit, meritaque penas dedit. Hæc memorant Spondan. in continuat. Annal. anno 1351. num. 9. Delrio dict. sect. 3. vers. In Concilio, Theat. vitæ hum. lit. D. verb. Divinatio, pag. 213. vers. Caroli IV.

Aliud etiam satis mirabile refertur de muliere quadam adultera, quam propter suspicionem maritus ad examen ferri candentis compellebat; ipsa verò proprii criminis conscia ipsum subire formidans ad civitatis Præsulem convolvavit, cui peccatum suum patefecit, & sacramentaliter confessâ absolutionis beneficium accepit: deinde iussu Prælati ut viro suo instanti satisficeret, præsumptio-nelique elideret, ferrum candens intrepida manibus apprehendit, & illæsa permanit, quo imminens mortis periculum evalit virtute Sacramenti, quanvis rea. Sic Spondan. ubi proximè, anno 1341. num. 12. Delrio dict. sect. 3. vers. eque illud, qui quoad circumstantias à Spondano dissentit addens, quod cum femina ipsa navigaret, seque jactaret, quia non magis candenti ferro ureretur, quam si manum injiceret in aquam illam, per quam scapha vehebatur, ipsamque manum mergeret, divinitus punita est; nam aqua velut ignis illam combussit.

Ex quibus, & aliis innumeris apparet has probationes Dei judicio inniti, quas si superstitione forent, & illicitæ, nequam ipse auctoritate sua comprobaret. Respondent tamen omnes Theologi laudati supra, num. 10. quod licet Deus aliquando, ut infontes liberentur, aut nocentes coërcantur, hominibus veritatem latentem per miracula patefaciat; id tamen perpetuum non est, sed hujusmodi purgatio fallibilis est, per quam Deus tentatur potius his superstitionis adinventionibus, quam voluntas ipsius exploretur, ut ait Delrio d. quest. 4. sect. 3. in princip. Nec Deus istis probationibus infallibilitatem spondit. Vide Castro Palao dict. punct. 1. num. 11. Fagund. dict. cap. 31. num. 37. Delrio & alii, quos dedimus n. 10. Torrebl. num. 19. & 28.

Posterius apponitur illud Numer. cap. 5. vers. 14. ubi Deus iussit, ut mulieri de adulterio suspectæ propinaretur aqua sancta, & ad sacros usus destinata in vase fictili, in quam prius paxillum terræ ex pavimento Tabernaculi immittendum erat, ac oblatione, caremoniis, & precatationibus adhibitis, hanc aquam, quæ amarissima dicta est, apud Sacerdotem in templo femina potabat; quæ si insons existeret, nihil nocenti patiebatur, imò ab omni indicio & suspicione infallibiliter absolvebatur: quod si crimen id patravisset, illud femore putrescente, utroque intumescente disrumpebatur.

Z z 2 Imò